

ŘEPSKÁ NAUČNÁ STEZKA

ŘEPSKÁ STEP

17
PRAHA-ŘEPY

Naučná tabule č. 16

Vyznačení hranic významného krajinného prvku Řepská step

Příroda na rozhraní Řep a sousedního Motola nabízí nevšední zážitky na plošně nevelké lokalitě, která je jediným vyhlášeným významným krajinným prvkem naší městské části. Návštěvník těchto míst, který je zde poprvé, ani netuší, co za krásu je ukryto v úzkém údolíčku sevřeném od východu i západu rozličnými navážkami pokrytými místy dosti nevzhlednou vegetací.

Lokalita leží na výchozu hrubozrnných pískovců, které se zde usadily v druhohorách. Přítomnost kyselých pískovců je pro laika překvapivá, protože je uzavřená v okolních bělohorských prachovcích (opukách), které mají naopak povahu zásaditou. Příroda si zde poněkud pohrává s návštěvníkovou představivostí: Co se kdysi na těchto místech odehrávalo na dně druhohorního moře...

Podobné polohy hrubozrnných pískovců jsou k vidění i v nedalekém Prokopském údolí, nejbližší odtud asi jihovýchodně od kostela sv. Vavřince v Jinonicích. Pískovcový podklad je porostlý typickou kyselomilnou vegetací s vřesem obecným (*Calluna vulgaris*), v mozaice se širokolistými teplomilnými trávami na vápnitých prachovcích. Tyto dva typy vegetace se zde střídají na malých vzdálenostech, výsledkem je velmi pestrý pokryv s mnoha ne zcela běžnými rostlinnými druhy. Na zásaditém podkladu zde roste například chrpa čekánek (*Centaurea scabiosa*), velmi vzácný čilimník řezenský (*Chamaecytisus ratisbonensis*), jehlice trnitá (*Ononis spinosa*), kostřava žlábkatá (*Festuca rupicola*), sveřep vzpřímený (*Bromus erectus*) nebo válečka prapořitá (*Brachypodium pinnatum*). Na kyselých pískovcových zvětralínách zase vykvétá hlaváč vonný (*Scabiosa canescens*) a pavinec modrý (*Jasione montana*), šedavé trsy tvořící tráva je paličkovce šedavý (*Corynephorus canescens*), roste zde vzácný světlík tuhý (*Euphrasia stricta*), nepříliš hojná tráva trojzubec poléhavý (*Danthonia decumbens*), ještěbánek okoličnatý (*Hieracium umbellatum*) či již vzpomenutý vřes obecný. Svah je na plochách tvořených pískovcem a jeho zvětralínami drobný a bez vegetace, což

pavinec modrý (*Jasione montana*)

vřes obecný (*Calluna vulgaris*)

skýtá podmínky pro život řady druhů blanokřídlého hmyzu. Naopak bohatě vegetací pokryté plochy hostí mnoho druhů teplomilného hmyzu, který nejbližší žije v již zmíněném Prokopském údolí na vápencovém podkladu. Velmi esteticky působí například motýl vřetenuška ligrusová (*Zygaena carniolica*) či vřetenuška čičorková (*Zygaena ephialtes*), barvou křídel zaujme modrásek vikvicový (*Polyommatus coridon*), pozorného návštěvníka nadchne zelená barva křídel můry travařky

Samec ještěrky obecné (*Lacerta agilis*)

Samička ještěrky obecné (*Lacerta agilis*)

zelené (*Calamia tridens*). Na stepních enklávách žije stabilní populace silně ohrožené ještěrky obecné (*Lacerta agilis*), po celé lokalitě žije silně ohrožený slepýš křehký (*Anguis fragilis*). Lokalita je také vhodným stanovištěm pro řadu ptačích druhů, mezi nimi byly zastíženy i druhy ohrožené, jako je tuhýk obecný (*Lanius collurio*), lejsek šedý (*Muscicapa striata*) či křepelka polní (*Coturnix coturnix*).

zlatohlávek tmavý (*Oxythyrea funesta*)

Poměrně malý druh zlatohlávka (8 – 12 mm), jen s velmi málo klenutým tělem. Je celý černý a lesklý, se slabým kovově hnědým nádechem a řídkým světlým ochlupením, které u starších jedinců bývá odřené. Na štítu a krovkách jsou výrazné bílé skvrny. Samice kladou vajíčka do půdy, kde se vyvíjejí larvy, živící se kořínky různých rostlin. Dospělí brouci

zlatohlávek tmavý (*Oxythyrea funesta*)

naletují od poloviny května do července na různé květy okoličnatých rostlin, na bodláky, smetanky, ale i na kvetoucí křoviny. Dnes je to hojně rozšířený druh, běžný na teplých, výslunných stráních, často i v zahradách.

tuhýk obecný (*Lanius collurio*)

tuhýk obecný (*Lanius collurio*)

Pták velikosti vrabce se zahnutým a špičatým zobákem. Sameček patří mezi naše nejhezčí ptáky, samička a mladí ptáci jsou převážně hnědí s příčným vlnkováním. Živí se hlavně hmyzem, ale je schopen ulovit i drobné obratlovce, například rejska či hraboše. Tuto kořist si napichuje na trny keřů, v nichž hnízdí a nejčastěji se zdržuje (růže šípková, hloh). Až do poloviny 20. století to byl zcela běžný

a místy i hojný pták. Rozoráním křovinatých mezí však zmizelo jeho nejoblíbenější prostředí. A navíc působením pesticidů používaných v zemědělství výrazně ubylo jeho potravy – mnoha druhů hmyzu. Přezimuje až v tropické a jižní Africe, odkud přilétá v prvních květnových dnech. V Řepích ho zastihneme také na rekultivacích motolských skládek nebo na křovinatých plochách za klášterem sv. Karla Boromejského.

žluna zelená (*Picus viridis*)

Žluna zelená je zeleně zbarvený šplhavec s červenou čepičkou na temeni a tmavým vousem po stranách zobáku. Samec má vous ozdobený červenou skvrnou. Celoročně se vyskytuje v Řepích v počtu několika párů. Žluna potřebuje staré listnaté doupné stromy k vydlabání dutiny pro hnízdo a otevřené plochy, kde sbírá drobné bezobratlé, hlavně mravence. Živí se i larvami brouků, které obratně vydobývá z úkrytů ve ztrouchnivělém dřevě. I v zimních měsících se dovede silným nohama prohrabat až do hnízda mravenců. Nejčastěji ji lze spatřit při přeletu ve vlnkách a za typického „kji – kji – kjik“.

žluna zelená (*Picus viridis*)

Pohled na Řepskou step od severu

vřetenuška ligrusová (*Zygaena carniolica*)

Autor projektu: Jan Farkač
Pro obyvatele a návštěvníky Řep zrealizovala MČ Praha 17 v roce 2013.

Autoři textu: Jan Farkač a Jiří Vávra
Autoři fotografií: Jiří Vávra, Ivan Dudáček, Pavel Krásenský, Jana Farkačová a Jan Farkač